

Regeringens proposition

1981/82:210

om vissa ändringar i reglerna för värdering av fastigheter vid arvs- och gåvobeskattningen, m.m.;

beslutad den 15 april 1982.

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll ovannämnda dag.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

ROLF WIRTÉN

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ändring av bestämmelserna om värdering av fast egendom i vissa situationer vid arvs- och gåvobeskattningen. Huvudregeln är f.n. att som värde på en fastighet skall gälla taxeringsvärdet för året före dödsfallet resp. gåvotillfället. Om fastigheten saknar taxeringsvärde för detta år skall den av länsstyrelsen åsättas ett särskilt värde. Detta värde skall då i vissa fall bestämmas med tillämpning av grunderna för fastighetstaxeringen det år då dödsfallet resp. gåvotillfället inträffade. Detsamma gäller i fråga om en fastighet vars beskaffenhet har ändrats. Förslaget innebär att värderingen även i dessa situationer skall ske i enlighet med huvudprincipen, dvs. med utgångspunkt i värdenivån och övriga grunder vid fastighetstaxeringen året före dödsfallet resp. gåvotillfället.

Vidare föreslås en ändring i reglerna om hur fastigheter värderas vid förmögenhetsbeskattningen. Ändringen innebär en utvidgning av huvudregeln om att fastigheter skall tas upp till taxeringsvärdet året före taxeringsåret. Undantag föreslås i fortsättningen gälla endast för sådan fastighet som vid ny taxering fått värdet sänkt på grund av skogsavverkning eller taktverksamhet eller till följd av brand, vattenflöde eller jämförlig händelse. I dessa fall skall det taxeringsvärde som bestäms för taxeringsåret användas.

Eftersom bristerna i nuvarande arvs- och gåvoskattebestämmelser gör sig gällande just under år med allmän fastighetstaxering, föreslås att de nya bestämmelserna skall tillämpas redan i fråga om arv och gåvor för vilka skattskyldighet har inträtt under år 1981. De nya förmögenhetsskattereglerna föreslås gälla fr.o.m. 1983 års taxering.

I Förslag till

Lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt

Härigenom föreskrivs att 22 § 2 mom. lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §²

2 mom. Har fast egendom efter den tidpunkt, som näst föregående årets taxeringsvärde avsett, nedgått i värde genom eldsvåda, vattenflöde eller annan dylik tilldragelse eller genom borttagande av byggnad eller annan anläggning å egendomen eller av tillbehör därtill eller genom skogsavverkning eller genom nedläggning eller väsentlig förändring av rörelse, i vilken egendomen varit använd, eller av annan liknande anledning, skall länsstyrelsen i det län där egendomen är belägen på ansökan av skattskyldig, boutredningsman eller testamentsexekutor, efter verkställd utredning, åsätta egendomen särskilt värde till ledning för beräkning av på egendomen belöpande arvsskatt.

Där efter tidpunkt som nyss nämnts fortsatt bebyggelse skett å fast egendom eller dess värde eljest förhöjts till följd av ny-, till- eller ombyggnad eller väsentlig förändring av rörelse, vari egendomen varit använd, eller annan liknande anledning, äger beskattningsmyndigheten hos länsstyrelsen påkalla att egendomen för ändamål, som i föregående stycke sägs, åsättes särskilt värde.

Fast egendom, för vilken icke finnes särskilt taxeringsvärde, skall ock av länsstyrelsen åsättas värde till ledning för arvsskattens bestämmande. Det åligger skattskyldig, boutredningsman eller testamentsexekutor att göra ansökan härom. Värdering som nu sägs är dock icke erforderlig, där det finnes uppenbart, att egendomens värde ej överstiger 10 000 kronor.

Vid den värdesättning, varom i detta moment är fråga, skall under iakttagande i övrigt i tillämpliga delar av de i fastighetstaxeringslagen (1979:1152) stadgade grunder för taxering av fastighet, hänsyn tagas till egendomens beskaffenhet vid tidpunkt, som avses i 21 §. Vad i 22 § 1 mom. andra och tredje punkterna är stadgat skall därvid äga motsvarande tillämpning. Sökande är pliktig meddela länsstyrelsen erforderliga upplysningar för ansökningens prövning. Länsstyrelsen äger att i ärendet höra ordföranden i fastighetstaxeringsnämnden för det distrikt, inom vilket egendomen är belägen, eller, om denna nämnd avslutat sin verksamhet, ordföranden i taxerings-

Vid värdesättning enligt detta moment skall hänsyn tas till egendomens beskaffenhet vid den tidpunkt som avses i 21 §. Värdet skall uppskattas enligt de grunder som gäller för bestämmande av taxeringsvärde året före det år då denna tidpunkt inföll. Föreskrifterna i 22 § 1 mom. andra och tredje meningarna skall därvid tillämpas. Sökanden skall lämna länsstyrelsen de upplysningar som behövs för prövning av ansökningen. Länsstyrelsen får i ärendet inhämta yttrande från ordföranden i fastighetstaxeringsnämnden för det distrikt, inom vilket egendomen är belägen. Länsstyrelsen får även besluta om besiktning av egendomen. Har ärendet tagits upp på

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:857.

² Senaste lydelse 1980:962.

Nuvarande lydelse

nämnden i orten. Där besiktning av egendomen prövas nödig, må länsstyrelsen föranstalta därom såframt, då ärendet upptagits på ansökan, sökanden efter anmaning bestrider kostnaderna för besiktningen. I fall, som avses i andra stycket av detta moment, bestridas kostnaderna av allmänna medel.

Över länsstyrelsens beslut i ärende som avses i detta moment, må klagan icke föras.

Föreslagen lydelse

ansökan, får dock sådant beslut fattas endast om sökanden åtar sig att betala kostnaderna för besiktningen. I fall som avses i andra stycket skall kostnaderna betalas av allmänna medel.

Länsstyrelsens beslut enligt detta moment får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft dagen efter den dag då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling. De nya bestämmelserna skall tillämpas i fråga om förvärv för vilka skattskyldighet har inträtt efter utgången av år 1980. I fråga om förvärv för vilka skattskyldigheten har inträtt före lagens ikraftträdande tillämpas dock äldre bestämmelser om de leder till en lägre beskattning. Har förvärv för vilka skattskyldighet har inträtt efter utgången av år 1980 genom beslut före ikraftträdandet beskattats i vidare omfattning än som följer av de nya bestämmelserna i denna lag får ansökan om återvinning göras enligt 59 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §²

Fastighet tas upp till taxeringsvärdet vid beskattningsårets utgång. Var sådant värde inte åsatt då eller har det under beskattningsåret inträffat omständighet, som kan föranleda ändrad värdering under taxeringsperioden, tas fastigheten upp till det taxeringsvärde, som åsätts för taxeringsåret. Finns det sådana tillbehör till fastigheten, som avses i 2 kap. 3 § jordabalken, skall dessa tas upp särskilt. Bestämmelserna i tredje stycket om värdesättning av lös egendom tillämpas vid värderingen.

Fastighet tas upp till taxeringsvärdet året före taxeringsåret. Var sådant värde inte åsatt då räknas inte något värde för fastigheten. Har en fastighets taxeringsvärde sänkts vid särskild fastighetstaxering på grund av skogsavverkning eller täktverksamhet eller till följd av brand, vattenflöde eller jämförlig händelse skall fastigheten tas upp till det taxeringsvärde, som åsätts för taxeringsåret. Finns sådana tillbehör till fastigheten, som avses i 2 kap. 3 § jordabalken, skall dessa tas upp särskilt. Bestämmelserna i tredje stycket om värdesättning av lös egendom tillämpas vid värderingen.

Tomträtt eller vattenfallsrätt skall tas upp till det värde, som rättigheten med hänsyn till villkor och återstående tid för upplåtelsen kan anses ha betingat vid en försäljning under normala förhållanden.

Lös egendom, som är avsedd för stadigvarande bruk i jordbruk med binärningar, i skogsbruk eller i rörelse, skall värdesättas i enlighet med vedertaget affärsbruk inom det slag av verksamhet, som egendomen är nedlagd i.

Fordran, som löper med ränta, skall, om den inte är tillgång i rörelse, tas upp till sitt kapitalbelopp med tillägg för förfallen ränta.

Fordran, som inte är förfallen och på vilken ränta inte skall beräknas för tiden före förfalldagen, uppskattas till belopp som utgör dess värde enligt vid denna lag fogad tabell 1. Osäker fordran tas upp till det belopp, varmed den kan beräknas inflyta. Vårdelös fordran tas inte upp.

Värdepapper, som noteras på inländsk eller utländsk börs, uppskattas till det noterade värdet, eller, om detta inte motsvarar vad som skulle kunna påräknas vid försäljning under normala förhållanden, till det pris som skulle ha kunnat påräknas vid en sådan försäljning. Även värdepapper i övrigt uppskattas enligt den nyss angivna grunden, varvid dock följande skall iaktas. I den mån uppskattningen grundas på värdet av tillgångar, som ingår i förvärvskälla inom inkomstlagen jordbruksfastighet och rörelse, beräknas tillgångarnas värde med tillämpning av reglerna i punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§.

Annan ränta, avkomst eller förmån, som utgår för obegränsad tid och inte

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:859.

² Lydelse enligt prop. 1981/82:191.

utgör frälseränta, uppskattas till tjugo gånger det belopp som den har uppgått till under beskattningsåret.

Kapitalvärdet av ränta, avkomst, eller förmån, som utgår på livstid eller viss tid, uppskattas efter det belopp som rättigheten har motsvarat under beskattningsåret och enligt de vid denna lag fogade tabellerna II och III.

Rättighet, som inte är bestämd att utgå under någons livstid men ändå är av obestämd varaktighet, uppskattas med ledning av tabell III, som om den skulle ha utgått för den berättigades livstid, dock högst till 10 gånger det värde, som rättigheten senast har motsvarat för helt år.

Är rättighet beroende av längden av flera personers liv på så sätt, att rättigheten upphör vid den först avlidnes död, bestäms rättighetens kapitalvärde efter den äldstes levnadsålder. Är rättigheten däremot oförändrad till den sist avlidnes död, beräknas värdet efter den yngstes ålder.

Andel i ekonomisk förening, vars behållna tillgångar vid likvidation endast delvis skall skiftas mellan medlemmarna, skall tas upp till ett värde motsvarande den del av föreningens förmögenhet som skulle ha fallit på andelen om föreningen hade trätt i likvidation.

Andel i bostadsförening eller bostadsaktiebolag tas upp till ett värde som motsvarar medlemmens eller delägarens andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet beräknad med utgångspunkt i det taxeringsvärde som gäller för föreningens eller bolagets fastighet vid beskattningsårets utgång och med hänsyn till föreningens eller bolagets övriga tillgångar och skulder enligt bokslutet för det senaste räkenskapsår som avslutats före den 1 juli under beskattningsåret.

Övrig lös egendom tas upp till det värde, som den kan anses ha betingat vid försäljning under normala förhållanden.

Beträffande tillgångar i jordbruk med binäringar, skogsbruk och rörelse gäller vidare särskilda bestämmelser i punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§.

(Se vidare anvisningarna)

Denna lag träder i kraft tre veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den har kommit ut från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången vid 1983 års taxering.

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1982-04-01

Närvarande: statsrådet Ullsten, ordförande, och statsråden Wikström, Friggebo, Dahlgren, Söder, Johansson, Wirtén, Andersson, Boo, Petri, Eliasson, Gustafsson, Elmstedt, Tillander

Föredragande: statsrådet Wirtén

Lagrådsremiss om vissa ändringar i reglerna för värdering av fastigheter vid arvs- och gåvobeskattningen, m.m.

1 Inledning

Vid beskattningen av arv eller gåva som avser en fastighet sker värderingen normalt med utgångspunkt i fastighetens taxeringsvärde. Även förmögenhetsbeskattningen av fastigheter grundas på taxeringsvärdena. I samband med lagstiftning på fastighetstaxeringens område under år 1981 (prop. 1981/82:19) förutskickades att vissa frågor om användningen av taxeringsvärden vid arvs- och gåvobeskattningen och förmögenhetsbeskattningen skulle tas upp i ett senare sammanhang. Det gäller dels värderingen vid arvs- och gåvobeskattningen av fastigheter som saknar taxeringsvärde, dels vilket års taxeringsvärde som skall läggas till grund för förmögenhetsbeskattningen. Jag återkommer nu till dessa frågor och lägger fram förslag som innebär en ökad jämnhet i beskattningen och vissa förenklingar på det administrativa området. De statsfinansiella effekterna av förslagen torde bli obetydliga.

2 Arvs- och gåvobeskattningen

2.1 Nuvarande ordning och kritiken mot denna

Enligt huvudregeln i 22 § 1 mom. lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, AGL, skall såsom värde av fast egendom vid arvsbeskattningen gälla taxeringsvärdet året före det år då skattskyldigheten inträdde. Motsvarande gäller enligt 43 § AGL för gåvobeskattningen. Detta innebär att taxeringsvärdet året före dödsfallet resp. gåvotillfället normalt skall ligga till grund för värderingen.

I vissa fall som anges i 22 § 2 mom. AGL skall emellertid fastigheter åsättas särskilda värden av länsstyrelsen. Detta gäller dels fastigheter vilka saknar taxeringsvärde för året före det år då skattskyldigheten inträdde, dels fastigheter vilkas värde har ökat, t. ex. genom ny-, till- eller ombyggnad eller minskat, t. ex. genom brand eller skogsavverkning. Hur länsstyrelsens värdering skall gå till i dessa fall framgår av 22 § 2 mom. fjärde stycket AGL. Bestämmelserna har i praxis (NJA 1979 s. 456) ansetts innebära att om skattskyldigheten inträtt under ett år då allmän fastighetstaxering äger rum och efter det att taxeringsarbetet har avslutats, skall de värderingsprinciper som ligger till grund för denna taxering vara normgivande vid värderingen. De nya taxeringsvärdena skall med andra ord användas i sådana fall.

I remissyttranden över betänkandet (Ds B 1981:5) Särskild fastighetstaxering tog Lantbrukarnas riksförbund (LRF) och Sveriges skogsägareförningars riksförbund upp frågan om de särskilda värderingsreglerna i 22 § 2 mom. AGL. Organisationerna hävdade att det vore lämpligt att låta fastighetstaxeringsnämnden avgöra gåvovärdet för fastigheter som saknade taxeringsvärde. Värderingen borde därvid ske med ledning av de fastighets-taxeringsprinciper som gällde för året före gåvotillfället.

LRF har därefter återkommit med kritik mot den gällande ordningen i en särskild framställning till budgetdepartementet. Kritiken går främst ut på att tillämpningen av värderingsreglerna kan leda till stor ojämnhet i skatteuttag mellan i sak identiska gåvofall. Som exempel nämns det fallet att en förälder under senare delen av år 1981 skänker sina två barn var sin likvärdig tomt, varav den ena avstyckats år 1979 och åsatts taxeringsvärde år 1980 medan den andra avstyckats år 1980 och åsatts taxeringsvärde först år 1981. I detta fall kommer olika värdenivåer att tillämpas vid värderingen av gåvorna.

2.2 Föredragandens överväganden

Enligt min uppfattning finns det fog för den kritik som har riktats mot de nuvarande bestämmelserna. Det måste betraktas som otillfredsställande med en ordning som innebär att i sak lika fall kan medföra avsevärda skillnader i skatteuttag och att, under vissa förutsättningar, gåva av en del av en fastighet t.o.m. kan föranleda en högre beskattning än gåva av hela fastigheten. En orsak till att saken ställs på sin spets just nu är givetvis den kraftiga höjningen av taxeringsvärdenivån vid 1981 års allmänna fastighetstaxering. En annan orsak är att den nedsättning av arvs- och gåvoskattesatserna som beslutades bl. a. med anledning av denna taxeringsvärdehöjning inte får tillämpas i nu aktuella fall, trots att fastigheterna har värderats med ledning av de nya taxeringsvärdena. De nya arvs- och gåvoskattesatserna gäller nämligen bara om skattskyldigheten har inträtt efter 1981 års utgång.

Kritiken har främst riktats in på regeln i 22 § 2 mom. tredje stycket AGL om värdering av fastighet som saknar taxeringsvärde. Motsvarande problem torde emellertid uppkomma också vid tillämpningen av första och andra

styckena i momentet. Enligt dessa lagrum skall ett särskilt värde åsättas också när en fastighet har ändrats till sin beskaffenhet eller, såvitt gäller en rörelsefastighet, fått en ändrad användning. Även i sådana fall kan det hävdas att man har att utgå från grunderna för den nya fastighetstaxeringen om skattskyldigheten inträtt sedan fastighetstaxeringsarbetet avslutats. En sådan tillämpning skulle i vissa fall kunna få olämpliga effekter. Som exempel kan nämnas att ett yrkande om nedsättning av värdet i förhållande till föregående års taxeringsvärde på grund av skogsavverkning kan leda till att ett högre värde åsätts. När det gäller fall av tillbyggnad e.d. (22 § 2 mom. andra stycket AGL) skulle en begäran från beskattningsmyndigheten om särskild värdering kunna leda till en mycket betydande höjning av värdet även om det rör sig om en begränsad värdehöjande åtgärd.

Det anförda visar enligt min mening att nuvarande ordning i vissa fall ger effekter som är slumpartade och därför framstår som stötande. Även om problemen med den särskilda värderingen torde göra sig gällande i ett mycket begränsat antal fall finns det enligt min mening anledning att föreslå en ändring av reglerna.

När det gäller valet av lösning vill jag först erinra om att jag i prop. 1980/81:61 avvisade ett förslag om att 1981 års taxeringsvärden borde vara utgångspunkten vid värdesättningen av alla arv och gåvor av otaxerade fastigheter under år 1981. Enligt min uppfattning var det inte möjligt att acceptera att värderingen generellt skall grundas på ett värde som ofta inte är känt vid förvärvstidpunkten. Den ojämnhet som mitt inledande exempel visade skulle ju dessutom kvarstå även med en sådan ändring.

Jag vill här i stället förorda en lösning som innebär att principerna för fastighetstaxeringen året före skattskyldighetens inträde skall ligga till grund även för värderingen av fastigheter som saknar taxeringsvärde. Det gör det möjligt för de skattskyldiga att överblicka skattekonsekvenserna av olika åtgärder och torde även medföra en större jämnhet vid tillämpningen av de särskilda värderingsreglerna. Den föreslagna regeln bör också tillämpas när det gäller upp- eller nedvärdering av fastigheter till följd av substansförändringar eller ändrad användning. Jag föreslår att 22 § 2 mom. AGL utformas i enlighet med vad jag nu har anförut. Lagrummet bör också justeras i språkligt hänseende. Vidare bör föreskriften om att yttrande i visst fall kan inhämtas av en ordförande i inkomsttaxeringsnämnd slopas såsom obehövlig.

Det är väsentligt att de nya bestämmelserna kan tillämpas beträffande arv och gåvor för vilka skattskyldighet har inträtt under år 1981. De nya bestämmelserna är generellt sett till de skattskyldigas fördel. Det kan emellertid inte uteslutas att det finns situationer där bestämmelserna skulle leda till en skatteskärpning. I övergångsbestämmelserna bör därför tas in en föreskrift om att i fråga om förvärv för vilka skattskyldighet har inträtt före ikraftträdandet äldre bestämmelser skall tillämpas om de leder till en lägre beskattning. De gåvotransaktioner under år 1981 som kan beröras av de

särskilda värderingsreglerna torde bara i undantagsfall ha hunnit bli föremål för beskattning. I det sannolikt mycket begränsade antal fall där skattläggning skett med tillämpning av de nuvarande reglerna bör det i regel vara möjligt att åstadkomma ändring genom besvär enligt 60 § AGL. Besvärstiden är normalt tre år från skattebeslutets dag. Det kan emellertid förekomma fall där beskattningsfrågan har avgjorts av hovrätten genom lagakraftätagande beslut innan de nya bestämmelserna har trätt i kraft. För dessa fall bör det finnas en möjlighet till återvinning. Möjligheterna till återvinning bör emellertid av praktiska skäl gälla i fråga om alla fall där, genom beslut före ikraftträdandet, beskattning har skett i vidare omfattning än som följer av de nya bestämmelserna. Föreskrifter om detta har tagits in i övergångsbestämmelserna.

Det är enligt min mening lämpligt att berörda myndigheter på eget initiativ ser till att rättelse kan åstadkommas i sådana fall där beslut har meddelats som strider mot de nya bestämmelserna. Det torde röra sig om ett fåtal fall och det bör finnas goda förutsättningar att finna de berörda fallen utan något större administrativt merarbete. En lämplig rutin för hur rättelse skall kunna ske bör utarbetas i administrativ ordning.

Jag vill slutligen påpeka att de ifrågavarande värderingsreglerna i AGL i fråga om otaxerade fastigheter m.m. delvis har sin motsvarighet i 8 § stämpelskattelagen (1964:308). Värderingsreglerna vållar emellertid inte samma problem vid tillämpningen av den lagen bl. a. eftersom stämpelskatten normalt beräknas på grundval av köpeskillingen. Härtill kommer att stämpelskattelagen f.n. ses över av en särskild utredningsman (Stämpelskatteutredningen B 1977:06). Jag är därför inte beredd att nu föreslå någon ändring av värderingsreglerna i fråga om stämpelskatten.

3 Förmögenhetsbeskattningen

3.1 Reformbehovet

Vid förmögenhetstaxeringen skall fastigheter tas upp till taxeringsvärdet vid beskattningsårets utgång. Om taxeringsvärde inte var åsatt då eller om något förhållande inträffat under beskattningsåret som kan påkalla ändrad värdering skall fastigheten i stället tas upp till det taxeringsvärde som åsatts för taxeringsåret (4 § första stycket lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt, SFL).

Den praktiska innebörden av denna regel blir att en fastighet under åren mellan de allmänna fastighetstaxeringarna tas upp till det taxeringsvärde som bestäms för det fastighetstaxeringsår som sammanfaller med förmögenhetstaxeringsåret. Vid den förmögenhetsbeskattning som sker samma år som en allmän fastighetstaxering används taxeringsvärdet året före förmögenhetstaxeringsåret.

I betänkandet (Ds B 1981:5) Särskild fastighetstaxering föreslår fastighets-

taxeringskommittén en ändring av 4 § SFL. Enligt förslaget skall huvudregeln alltid vara att taxeringsvärdet året före taxeringsåret läggs till grund för förmögenhetsberäkningen. Undantag skall göras endast om fastigheter vid ny taxering fått värdet sänkt på grund av skogsavverkning, täktverksamhet eller till följd av eldsvåda, skogsbrand, vattenflöde eller jämförlig händelse. Kommittén har motiverat sitt förslag främst med att det skulle innebära en förenkling av förmögenhetstaxeringen. Enligt kommittén är det svårt att i praktiken tillämpa de nuvarande reglerna om att det nya taxeringsvärdet i vissa fall skall användas. Det beror bl. a. på svårigheterna att hinna med de underrättelser till taxeringsnämnderna som krävs för att det nya värdet skall kunna beaktas vid förmögenhetstaxeringen.

Vid remissbehandlingen av fastighetstaxeringskommitténs betänkande godtog remissinstanserna i allmänhet förslaget om ändring av 4 § SFL eller lämnade det utan erinran. Några myndigheter kritiserade emellertid förslaget och anförde bl. a. att det i vissa fall kan vara fråga om betydande tillgångar som inte blir redovisade om förslaget genomförs.

3.2 Föredragandens överväganden

Jag har i ett tidigare sammanhang (prop. 1981/82:19) förklarat mig i princip vara positiv till kommitténs förslag. De ytterligare överväganden som nu har skett i frågan har övertygat mig om att 4 § SFL bör ändras enligt kommitténs förslag så att förmögenhetsberäkningen i enlighet med huvudregeln skall grundas på taxeringsvärdet året för taxeringsåret i större utsträckning än f.n.

Några remissinstanser har hävdad att lagtexten bör förtydligas i frågan hur man skall förfara när en fastighet inte alls varit taxerad året före taxeringsåret. Jag har utgått från att kommittén avsett att sådana fastigheter inte skall tas med vid förmögenhetsberäkningen. Den ståndpunkten kan bäst förenas med den strävan mot förenkling som ligger bakom förslaget. Jag förordar att detta anges uttryckligen i lagtexten. I sammanhanget bör det påpekas att praxis på förmögenhetsskatteområdet torde innebära att en fastighet anses ha varit åsatt taxeringsvärde för ett visst år även om den inte haft ett eget taxeringsvärde för det året utan bara ingått som en del i en större taxeringsenhet (RRK 1972 R1:50). Möjligheten att helt undgå förmögenhetsbeskattning på grund av den föreslagna utformningen av bestämmelsen är därmed begränsad till några enstaka sällan förekommande fall. Ett fall kan vara att en byggnad på kort tid uppförs på ofri grund. Ett annat är att en fastighet som tidigare varit undantagen från skatteplikt på grund av användningssättet får en annan användning som gör den skattepliktig. Det rör sig således om ganska ovanliga fall och dessutom undviks förmögenhetsskatten endast under ett år. I vissa andra situationer, t. ex. när en byggnad uppförs på en tidigare obebyggd fastighet, kan kommitténs förslag medföra ett lägre förmögenhetsvärde än vad som följer av nuvarande regler. Även i

dessa fall är det emellertid endast fråga om att förmögensvärdet blir lägre vid en enda taxering. Med hänsyn till detta och då påtagliga förenklingsvinster följer av kommitténs förslag anser jag att det bör genomföras.

Kommittéförslaget innehåller ett undantag från huvudreglen. Det gäller sådan fastighet som vid ny taxering fått värdet sänkt på grund av skogsavverkning eller täktverksamhet eller till följd av eldsvåda, skogsbrand, vattenflöde eller jämförlig händelse. I dessa fall föreslås gälla det taxeringsvärde som åsätts för taxeringsåret. Jag delar kommitténs uppfattning att en möjlighet till lägre värdering i de angivna fallen bör finnas. Någon mera betydande administrativ belastning torde undantaget inte föranleda. Det bör betonas att för undantag krävs att taxeringsvärdet sänkts vid särskild fastighetstaxering. De beloppskrav m.m. som gäller vid sådan taxering måste således vara uppfyllda.

Jag föreslår att 4 § SFL ändras i enlighet med vad jag nu har anfört. De nya förmögenhetsskattereglerna bör tillämpas fr.o.m. 1983 års taxering.

4 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag har anfört i det föregående har inom budgetdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
2. lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt.

Förslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*¹.

5 Hemställan

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över lagförslagen.

6 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

¹Bilagan har uteslutits här. Förslagen är likalydande med dem som är fogade till propositionen.

LAGRÅDET

Utdrag
PROTOKOLL
vid sammanträde
1982-04-05

Närvarande: f. d. justitierådet Petrén, regeringsrådet Delin, justitierådet Bengtsson.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 1 april 1982 har regeringen på hemställan av statsrådet och chefen för budgetdepartementet Wirtén beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
2. lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Per Anders Lindgren.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1982-04-15

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Wikström, Friggebo, Dahlgren, Åsling, Söder, Johansson, Wirtén, Boo, Petri, Eliasson, Gustafsson, Elmstedt, Tillander, Ahrland, Molin

Föredragande: statsrådet Wirtén

Proposition om vissa ändringar i reglerna för värdering av fastigheter vid arvs- och gåvobeskattningen, m. m.

Föredraganden anmäler lagrådets yttrande¹ över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
2. lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt.

Föredraganden upplyser att lagrådet har lämnat lagförslagen utan erinran och hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen.

Ärendet bör behandlas under innevarande riksmöte.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

¹Beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträde den 1 april 1982.

